

Charakter prawny rachunku derywatów

W kwietniu 2017 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o obrocie instrumentami finansowymi¹, która wprowadziła nowe zasady dotyczące rejestracji instrumentów pochodnych dopuszczonych do obrotu zorganizowanego² i powołała w tym celu instytucję rachunku derywatów, na którym instrumenty te będą ewidencjonowane. Celem niniejszego artykułu jest zasygnalizowanie najważniejszych aspektów prawnych i praktycznych związanych z rachunkiem derywatów i rejestrowaniem na nim instrumentów pochodnych.

WOJCIECH KOBYLIŃSKI

Rachunek derywatów w świetle przepisów dotychczasowych

Pojęcie rachunku derywatów nie jest bynajmniej pojęciem nowym w polskim systemie prawnym. Po raz pierwszy pojawiło się ono w rozporządzeniu z 28.12.2005 r.³. Rachunek derywatów zdefiniowano w § 2 pkt 23 tego rozporządzenia jako rachunek, na którym zapisywane są derywaty, rozumiane zgodnie z § 2 pkt 17 rozporządzenia jako dopuszczone do obrotu na krajowym rynku regulowanym maklerskie instrumenty finansowe wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. c i d u.o.i.f.⁴. Kategoria instrumentów ewidencjonowanych na rachunku derywatów ewoluowała wraz ze zmianami regulacji dotyczących instrumentów pochodnych i w rozporządzeniu z 24.09.2012 r. przyjęła postać „instrumentów pochodnych dopuszczonych do rynku zorganizowanego”⁵.

¹ Nowelizacja ustawy z 29.07.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1636, ze zm.), dalej: „u.o.i.f.”, dokonana przez ustawę z 9.03.2017 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 791), dalej: „nowelizacja u.o.i.f.”.

² W dalszej części artykułu instrumenty pochodne dopuszczone do obrotu zorganizowanego będą zwane „derywatami” lub „instrumentami pochodnymi”.

³ Rozporządzenie Ministra Finansów z 28.12.2005 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych oraz banków powierniczych (Dz.U. z 2006 r., nr 2, poz. 8), dalej: „rozporządzenie z 28.12.2005 r.”.

⁴ Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. c i d u.o.i.f. (w ówczesnym brzmieniu) były to następujące maklerskie instrumenty finansowe: finansowe kontrakty terminowe oraz inne równoważne instrumenty finansowe rozliczane pieniężnie, umowy *forward* dotyczące stóp procentowych, *swapy* akcyjne, *swapy* na stopy procentowe, *swapy* walutowe, opcje kupna lub sprzedaży instrumentów finansowych, opcje na stopy procentowe, opcje walutowe, opcje na takie opcje oraz inne równoważne instrumenty finansowe rozliczane pieniężnie.

⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów z 24.09.2012 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 878, ze zm.), dalej: „rozporządzenie z 24.09.2012 r.”. Tożsame postanowienia zawiera Rozporządzenie Ministra Finansów z 30.05.2018 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1112), które zastąpiło rozporządzenie z 24.09.2012 r.